

OBSAH

Úvod	9
I. oddíl	
1 Sociální politika, její podstata a základní charakteristika	11
1.1 Místo sociální politiky ve společenském systému	11
1.2 Pojetí sociální politiky	13
1.3 Základní principy sociální politiky	18
1.3.1 Princip sociální spravedlnosti	19
1.3.2 Princip sociální solidarity	23
1.3.3 Princip subsidiarity	24
1.3.4 Princip participace	26
1.4 Cíle sociální politiky a jejich charakter	27
1.4.1 Charakter sociálněpolitických cílů a způsob jejich tvorby	27
1.4.2 Vztah obyvatelstva k cílům (k sociální politice)	30
1.5 Souvislosti sociální a hospodářské politiky	30
2 Typy (modely) sociální politiky, její funkce a nástroje	37
2.1 Objekty a subjekty sociální politiky	37
2.2 Typy (modely) sociální politiky a model sociální politiky ČR ..	40
2.3 Funkce sociální politiky	42
2.4 Nástroje sociální politiky	48
3 Účast státu v sociální politice	57
3.1 Nezbytnost a význam účasti státu v sociální politice	57
3.2 Podstata, příčiny vzniku a fungování welfare state (sociálního státu)	59
3.3 Současné převažující názory na účast státu v sociální politice ..	65
3.4 Koncept sociálního tržního hospodářství	67
4 Proces transformace sociální politiky v ČR	73
4.1 Charakteristika „socialistické sociální politiky“	73
4.2 Obecná charakteristika procesu transformace	75
4.3 Sociální reforma	76
4.4 Orientace procesu transformace v dalším období	80
5 Chudoba a sociální vyloučení	84
5.1 Chudoba a problém chudoby v české společnosti	84
5.1.1 Koncepty chudoby	86

5.1.2	Nejčastější příčiny chudoby	89
5.1.3	Nástroje a měření chudoby	91
5.1.4	Hlavní možné způsoby řešení chudoby	93
5.1.5	Charakteristika a výskyt chudoby v ČR po roce 1989	96
5.2	Sociální vyloučení	99
5.2.1	Koncept sociálního vyloučení a použitá terminologie v pojetí Rady Evropy	99
5.2.2	Skupiny obyvatel ohrožené sociálním vyloučením v české společnosti	101
6	Vývoj sociální politiky a sociální politika Evropské unie	106
6.1	Stručná charakteristika vývoje sociální politiky	107
6.1.1	První vývojová etapa	107
6.1.2	Druhá vývojová etapa	109
6.2	Hledání sociální politiky EU	113
6.3	Strategie modernizace sociální ochrany	116
6.3.1	Měnící se prostředí systémů sociální ochrany	116
6.3.2	Základní cíle modernizace sociální ochrany	119
II. oddíl		
7	Sociální zabezpečení v sociálním systému společnosti	126
7.1	Vymezení sociálního zabezpečení	126
7.2	Základní faktory sociálního zabezpečení	130
7.2.1	Ekonomické faktory	130
7.2.2	Společenskopolitické faktory	131
7.2.3	Demografické faktory	132
7.3	Nová koncepce sociálního zabezpečení	134
7.3.1	Minulý vývoj sociálního zabezpečení	134
7.3.2	Principy koncepce sociálního zabezpečení	137
7.3.3	Obecná teorie konstrukce dávky	139
8	Financování systému důchodového zabezpečení	144
8.1	Základní možnosti financování systému důchodového zabezpečení	144
8.1.1	Základní typy penzijních plánů	146
8.1.2	Základní typy konstrukce důchodového systému	147
8.1.3	Valorizace v důchodovém zabezpečení	148
8.2	Financování důchodového zabezpečení	151
8.2.1	Nedostatky způsobu financování do roku 1993	151
8.2.2	Způsob financování důchodů do r. 1993	152
8.3	Základní principy uspořádání systémů důchodového zabezpečení ve vyspělých zemích Evropy	155
8.3.1	Závěry pro Českou republiku ve sféře důchodového zabezpečení	158
9	Důchodové pojistění	162
9.1	Zabezpečované životní situace	162

9.2	Dávky důchodového pojištění	163
9.3	Vývoj, současný stav a perspektivy důchodového pojištění	170
10	Penzijní připojištění	178
10.1	Význam penzijního připojištění	178
10.2	Základní charakteristika penzijního připojištění	179
10.3	Dávky penzijního připojištění	183
10.4	Dosavadní průběh penzijního připojištění	184
10.5	Zaměstnanecké penzijní připojištění a komerční důchodové pojištění	185
11	Nemocenské pojištění	190
11.1	Zabezpečené životní situace	190
11.2	Základní dávky nemocenského pojištění	191
11.3	Perspektivy v oblasti nemocenského pojištění	194
12	Státní sociální podpora	198
12.1	Charakteristika systému státní sociální podpory	198
12.2	Konstrukce dávek státní sociální podpory	200
12.3	Možnosti změn systému státní sociální podpory	208
13	Sociální pomoc	212
13.1	Životní minimum a sociální potřebnost	212
13.2	Charakteristika systému sociální pomoci	214
13.3	Základní nástroje sociální pomoci	218
13.4	Východiska dalšího vývoje systému sociální pomoci	221
14	Politika zaměstnanosti	226
14.1	Specifika trhu práce a nezaměstnanost	226
14.2	Charakteristika nezaměstnanosti a její důsledky	228
14.2.1	Charakteristika nezaměstnanosti	228
14.2.2	Ekonomické a sociální důsledky nezaměstnanosti	231
14.3	Politika zaměstnanosti	232
14.4	Trh práce a politika zaměstnanosti v ČR v 90. letech	235
14.4.1	Situace na trhu práce a míra nezaměstnanosti	235
14.4.2	Politika zaměstnanosti	237
15	Zdravotní politika	243
15.1	Východiska a předpoklady zdravotní politiky	247
15.2	Systém zdravotní péče a úloha státu v tomto systému	248
15.3	Problematika spojená s utvářením nového systému zdravotní péče v ČR	257
15.3.1	Všeobecné zdravotní pojištění – zdroj financování zdravotní péče v ČR	259
15.3.2	Poskytovatelé zdravotní péče	261
15.3.3	Poskytování a úhrada zdravotní péče pojištěncům	261
15.3.4	Účinnost systému proplácení zdravotnických zařízení	266
16	Rodinná politika	269
16.1	Proměny rodiny	269

16.2	Systémy podpory rodin a vývoj rodinné politiky	271
16.3	Transformace rodinné politiky v České republice	275
16.3.1	Přímá podpora rodin	276
16.3.2	Nepřímá podpora rodin	278
16.4.	Základní demografické a věcné charakteristiky rodin v ČR ...	279
17	Bytová politika	285
17.1	Charakteristiky bydlení	285
17.2	Funkce státu v bytové politice	287
17.3	Bytové systémy a nástroje bytové politiky	288
17.4	Transformace bytové politiky a sféry bydlení	291
17.5	Vybrané programy státní podpory bydlení v ČR	296
17.5.1	Podpora výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury ...	296
17.5.2	Podpora výstavby domů s pečovatelskou službou	299
17.5.3	Podpora hypotečního úvěrování	301
17.5.4	Podpora stavebního spoření	302
17.6	Sociální bydlení	303
17.7	Regenerace a reprodukce bytového fondu	305
18	Vzdělávací politika	310
18.1	Postavení vzdělání ve společnosti a jeho funkce	311
18.2	Vzdělávací politika, její obsah, cíle a principy	314
18.3	Hlavní rysy vzdělávací politiky ČR před r. 1989	319
18.4	Změny ve vzdělávací politice po r. 1989, její problémy a další žádoucí orientace	320
18.4.1	Úloha státu a ostatních subjektů ve vzdělávací politice	321
18.4.2	Zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávání a kvality vzdělávacích efektů	323
18.4.3	Financování a efektivnost ve vynakládání finančních zdrojů ...	324
19	Problémy a trendy ve vývoji budoucí české sociální politiky ...	329
19.1	Pravděpodobné trendy v sociální politice na počátku nového tisíciletí	329
19.2	Obsahové zaměření sociální politiky	330
19.3	Role státu v sociální politice	332
19.4	Solidarita v sociální politice	335
Resumé		340
Summary		342
Seznam literatury		344
Tabulková a grafická příloha		351
Rejstřík		372